

EDUKACIJSKO - REHABILITACIJSKA Znanost na kontinuumu Znanstvenosti

VLADIMIR STANČIĆ

primljeno: rujan '96.
prihvaćeno: veljača '97.

Izvorni znanstveni članak
UDK: 376.001

Autor najprije određuje pojam epistemologije da bi u okviru njezine problematike analizirao položaj edukacijsko - rehabilitacijske znanosti (defektologije) na kontinuumu znanstvenosti. Ta je analiza vođena kriterijima znanstvenosti, a to su: 1. znanost kao proces, 2. metodologija, 3. verifikacija odnosno opovrgljivost, 4. koherentnost, 5. nomotetičnost, 6. predvidljivost, i 7. opća prihvatljivost. Na temelju tih kriterija autor paradigmatički određuje položaj nekih znanosti na kontinuumu znanstvenosti, a to su psihologija i psihoanaliza, da bi zatim najveći dio teksta posvetio analizi položaja edukacijsko - rehabilitacijske znanosti (defektologije) na kontinuumu znanstvenosti. Pri tome je utvrdio da iako položaj defektologije (ili: edukacijsko - rehabilitacijske znanosti) na kontinuumu znanstvenosti nije izuzetno visok, da ne odgovara položaju koje zauzimaju egzaktne znanosti na tom kontinuumu, ipak on nije gori, nego je u nekim slučajevima (na nekim kriterijima) čak i bolji od nekih tradicijom posvećenih znanosti. Ovakvu analizu autor smatra potrebnom da bi se ulagali daljnji naponi u razvoju edukacijsko - rehabilitacijske znanosti (defektologije) s obzirom na one kriterije znanstvenosti u kojima je njezin položaj nepovoljniji.

UVODNE NAPOMENE

U ovom članku rabi se uz naziv "edukacijsko - rehabilitacijska znanost" i termin "defektologija", iako je autor svjestan negativnih konotacija potonjeg termina. Danas postoji u nas opravdana tendencija da se termin "defektologija" zamijeni terminom "edukacijsko - rehabilitacijska znanost". No iz više razloga, dok novi termin ne bude u nas sasvim općenito i službeno prihvaćen, upotrebljavam termin "defektologija".

Termin "defektologija" pred mnogo godina preuzet je u nas sasvim sigurno pod utjecajem bivše sovjetske defektologije. O tome smo pisali pred dosta godina (vidi npr. Kovačević, Stančić i Mejovšek, 1988; Stančić 1989, i dr.).

Želim ovdje upozoriti na neke sadržajne osobine našeg pojma defektologije:

1. Ona se ne svodi pretežno na specijalnu edukaciju, nego je konstituirana kao interpa i transdisciplinarno znanstveno područje, koje u međusobnom prožimanju obuhvaća mnoge pojedinačne znanstvene discipline.

2. Transdisciplinarnost postaje važno metodološko načelo koje proizlazi iz shvaćanja čovjeka uopće, pa onda i čovjeka s teškoćama socijalne integracije, kao biopsihosocijalne strukture. Ovakvo poimanje čovjeka dovodi do pretpostavke o nužnosti strukturnog i multivarijatnog istraživanja u defektologiji (edukacijsko - rehabilitacijskoj znanosti), s naročitim naglaskom na nužnost razvoja metoda analiza malih uzoraka.

3. U vezi sa strukturnim pristupom javlja se shvaćanje da oštećenje nema za osobu ni atributivno ni aditivno značenje nego se ono javlja kao jedan među mnogim elementima strukture, pa je njegovo značenje za pojedinca i socijalnu okolinu određeno time u kakvim se ono relacijama i interakcijama nalazi s ostalim elementima strukture, a u njih spadaju i svojstva socijalne okoline, uže i šire, u koju pojedinac ulazi (ekološki pristup).

Dr. sc. Vladimir Stančić redovni je profesor Fakulteta za defektologiju Sveučilišta u Zagrebu u mirovini
Kontakt adresa: Vladimir Stančić, Fakultet za defektologiju, Kušlanova 59a, 10000 Zagreb, Hrvatska